

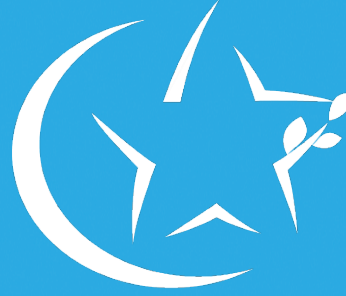

TURKTOB

TÜRKİYE TOHUMCULAR BİRLİĞİ

www.turktob.org.tr

TÜRKTOB

TÜRKİYE TOHUMCULAR BİRLİĞİ

SOSYAL SORUMLULUK PROJESİ

Temmuz 2020

BİTKİ İSLAHÇILARI ALT BİRLİĞİ

FİDAN ÜRETİCİLERİ ALT BİRLİĞİ

FİDAN ÜRETİCİLERİ ALT BİRLİĞİ

SÜS BİTKİLERİ ÜRETİCİLERİ ALT BİRLİĞİ

TOHUM DAĞITICILARI ALT BİRLİĞİ

TOHUM SANAYİCİLERİ VE ÜRETİCİLERİ ALT BİRLİĞİ

TOHUM YETİŞTİRİCİLERİ ALT BİRLİĞİ

İÇİNDEKİLER

SLAYT NO

GİRİŞ	4
AMAÇ	14
BEKLENEN FAYDALAR	15
PLANLANAN FAALİYETLER	17
YAPILAN ÇALIŞMALAR	26

GİRİŞ

- Hızla artmakta olan dünya nüfusunun gelecekte yaşayacağı en önemli problemlerden biri yeterli ve sağlıklı gıdaya ulaşamamak olacaktır. Bu problemin yaşanmaması için sağlıklı gıda üretiminin de nüfus artışına paralel olarak artırılması, israfın önlenmesi ve adil paylaşımı konusunda gerekli tedbirlerin şimdiden, hızla alınması gerekmektedir.
- Tarım alanlarının artışının söz konusu olamayacağı gerçeğinden hareketle birim alandan alınan verimin arttırılması gerekmektedir. Birim alandan alınan verimin artırılabilmesi için ise, yüksek verimli ve kaliteli çeşitler ile sürdürülebilir yetiştirme tekniklerinin geliştirilmesine ihtiyaç vardır.

GİRİŞ

- Ülkemiz ekolojik koşullarına uygun, yüksek verimli çeşitlerin geliştirilebilmesi için en önemli ıslah materyali, yerel genetik çeşitliliğimiz ve yerel çeşitlerimizdir.
- Bu kaynaklar birçok uluslararası mevzuatın da konusu olmaktadır. Bu mevzuatlardan en kapsamlısı Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesidir ve 3 temel prensibi vardır; (1) bu kaynakların korunması, (2) sürdürülebilir kullanımı ve (3) bu kullanımdan doğacak yararların paylaşımıdır.

GİRİŞ

- Yerel çeşit; Bir coğrafyada kendiliğinden yetişen, insan müdahalesinin minimum olduğu veya hiç olmadığı çeşittir.
- Neden önemlidir?
 - Gen kaynağıdır.
 - Kurak, soğuk, sıcak gibi faktörlere dayanıklıdırlar.
 - Hastalık ve zararlılara daha dayanıklıdırlar.

GİRİŞ

- Değişen çevre şartlarına uyum yetenekleri fazladır.
- Genellikle saf çeşit değildirler, olumsuz şartlarda bu farklılık avantaj sağlarlar.
- Az girdili ve kötü şartlarda yetismeye ve makul düzeyde verim vermeye uygundur.

GİRİŞ

Yerel çeşitlerin bazı dezavantajları ise;

- Geliştirilmiş modern çeşitlerden daha az verimlidirler.
- Yoğun gübre kullanımı ve sulamaya uygun değildirler. Yatma ve hastalık görülür
- Tek çeşit olmadıklarından standart ürün üretimde kullanımları zor olabilir.
- Tohumluk üretiminde standart tohumluk şartlarını taşımayabilir.

GİRİŞ

Ülkemiz, endemik türlerin yanı sıra yerel çeşitler açısından da çok zengindir. Çiftçilerin uzun yıllar içerisinde seleksiyonla ıslah ettikleri ve bulundukları yöreye uyum sağlamış olan bir kültür bitkisine ait çeşitler, yerel çeşit ya da köy çeşidi olarak adlandırılır. Islah programlarının önemli materyalini oluşturan ve yüksek varyasyon içeren yerel çeşitler, hastalık ve zararlılara karşı dayanıklılığın yanında yüksek kalite ve tat özelliğine sahip olmaları nedeniyle bitki genetik kaynakları açısından önemli bir yere sahiptirler. Yüzyıllar içerisinde bu çeşitlerle ilgili oluşan ve yaşayan bilgi, aynı zamanda ülkemizin bize sunduğu bir kültür mirasıdır.

GİRİŞ

- Ülkemiz, 11.707 takson ve 3.035 adet endemik takson ile genetik kaynaklar bakımından dünyada çok önemli bir yere sahiptir.
- Ülkemiz, birçok ana gen merkezinin yanında, birçok ürün için de mikro gen merkezidir. Bu nedenle, bu zenginliğin korunmasının önemi bilinmekte ve çeşitli muhafaza programları uygulanmaktadır.

GİRİŞ

Bitki genetik kaynakları ve yerel çeşitler genel olarak in situ ve ex situ yöntemlerle korunmaktadır. Ex situ yöntem olarak toplanan örnekler tohum gen bankalarımızda, vejetatif materyal ise çeşitli tarımsal araştırma enstitü arazilerinde oluşturulmuş olan tarla/bahçe gen bankalarında korunmaktadır.

GİRİŞ

In situ yöntem olarak ise kaynakların yerinde korunması için teşvik ve destek sağlanmaya çalışılmaktadır. “Yerinde Muhafaza Ulusal Planı” ile “Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejileri ve Eylem Planları” (UBSEP) ile yerinde/çiftçi şartlarında muhafazanın ve ekosistem muhafazası ve yönetiminin teşvik edilmesine yönelik yaklaşımlar geliştirilmiştir. Kamu kuruluşları yanında bazı Sivil Toplum Kuruluşları da bu amaçla çalışmalar yapmaktadır.

GİRİŞ

Korumayı teşvik eden birçok yasal düzenleme olmakla beraber aksine hükümler taşıyan düzenlemeler de vardır. Ayrıca bu işle görevli kurumlar arasındaki koordinasyon eksikliği de kaynakların akılcı bir şekilde korunması ve kullanımı konusunda zafiyet yaratmaktadır.

Koruma ve sürdürülebilir kullanım bakımından üzerinde durulması gereken diğer bir konu da yerel çeşitlerin durumudur.

AMAÇ

Ülkemizin gen kaynaklarının ve yerel çeşitlerinin toplanması, muhafazası, ve değerlendirilmesi konusunda; mevzuatın iyileştirilmesi için öneriler getirilmesi, toplama, muhafaza ve değerlendirme çalışmalarının desteklenmesi, bu konularda ve biyokaçakçılık konusun da farkındalık yaratılması amacıyla bir sosyal sorumluluk projesi yürüterek; bu konuda sektörün konumunun kamuoyuna aktarılması, kamuoyu oluşturma, sahiplenme duygusu geliştirme ve bizzat işi yaparak toplama, muhafaza ve değerlendirme çalışmalarına olumlu bir katkıda bulunmaktır.

BEKLENEN FAYDALAR

- Ülkemiz insanına tohum sevgisi kazandırılacak
- Tohumun gücü ve gelecekteki rolü konusunda bilinç oluşturulacak
- Gen kaynaklarının önemi ve toplanması konusunda bilinç oluşturularak
- Toplama işi bizzat yapılarak materyal gen bankasına kazandırılacak
- Yerel çeşitlerin yok olma tehlikesine karşı mevzuat iyileştirmesi ile ekimi-dikimi kolaylaşacak
- Bu şekilde üreticiler bazı desteklerden faydalanabilecekler ve yerinde muhafaza kolaylaşacak
- Biyokaçakçılıkla ilgili bir bilincin oluşması sağlanacak
- Gen bankalarındaki ve toplanarak gen bankalarına teslim edilen materyalden geliştirilecek çeşitlere ve tescil ettirilecek yerli çeşitlere verilecek destekler sayesinde materyalin değerlendirilmesi yönünde bir kazanım elde edilecektir.

BEKLENEN FAYDALAR

- Sektörün kaynağı olan materyalin zenginleştirilmesi ve var olanların biyokaçakçılıkla veya başka yollardan kaybının önüne geçilmesine katkı sağlanmış olacak
- Toplumun geniş kesimlerinde farkındalık oluşturularak bu kaynaklara sahiplenme duygusu geliştirilecek
- Özellikle okullarda gençlere yönelik farkındalık çalışmaları ile gelecek nesillerde de bu hassasiyetin şimdiden oluşmasına katkı sağlanmış olacak
- Yapılacak döküman oluşturma çalışmaları ile konuyla ilgili birtakım bilgilerin sonraki dönemlerde de kullanılabilmesine katkı sağlanacak

PLANLANAN FAALİYETLER

- FARKINDALIK ÇALIŞMALARI
- BİYOKAÇAKÇILIKLA MÜCADELE ÇALIŞMALARI
- YEREL ÇEŞİTLERİN TOPLANMASI, KAYIT ALTINA ALINMASI VE MUHAFAZASI
- MEVZUAT ÇALIŞMALARI
- DÖKÜMANTASYON ÇALIŞMALARI
- BASIN ÇALIŞMALARI

PLANLANAN FAALİYETLER

Farkındalık Çalışmaları

➤ Amaç;

Genetik kaynaklar ve yerel çeşitlerin toplanması, muhafazası ve kullanılması ve değerlendirilmesinin öneminin değişik yaş gruplarında toplumla paylaşılması ve bu konuda bir sahiplenme duygusunun geliştirilmesi ile biyokaçakçılık konusunda bir hassasiyet oluşturmaktır.

➤ Muhtemel faaliyetler ;

Okullarda eğitim ve bilgilendirme çalışmaları, okullarda tohum kardeşliği projeleri, tohum gönüllüleri projesi, okullarda tohum konusunda fotoğraf, şiir vs yarışmaları düzenlenmesi

PLANLANAN FAALİYETLER

Biyokaçakçılıkla Mücadele Çalışmaları

➤ Amaç;

Gen kaynakları ve yerel çeşitler, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinde biyolojik çeşitliliği oluşturan unsurlar arasında yer almaktadır. Özellikle genetik kaynaklara erişim ve yarar paylaşımı ile ilgili hükümler açısından ülkemizin sahip olduğu yerel çeşitler, bunların genetik çeşitliliği ve bağlantılı geleneksel bilgilerin korunması ve kayıt altına alınması önem taşımaktadır. Bu zenginliğin biyokaçakçılığa maruz kalmasının önlenmesinde yöre halkının, çiftçilerin ve yerel yönetimlerin biyokaçakçılık konusunda farkındalığının artırılması kilit rol oynamaktadır. Biyokaçakçılık vakalarının ihbar edilmesini ve çiftçilerin sahip olduğu yerel çeşitleri yabancı kişi ve firmalara temin etmemeleri gerektiği yönünde bilgilendirilmeleri amaçlanmaktadır.

PLANLANAN FAALİYETLER

Biyokaçakçılıkla Mücadele Çalışmaları

➤ Muhtemel faaliyetler;

- Cuma vaazlarında konunun anlatılması,
- TARGEL personellerinin köylülere eğitim vermesi,
- Tohum bayileri, ilaç bayileri, kooperatifler, birliklerin bilgilendirilmesi,
- Halk eğitim merkezleri ve aile yaşam merkezlerinde kadınlara eğitimlerin verilmesi,
- Yerel yönetimlere yönelik biyolojik çeşitlilik ve biyokaçakçılık konularında bilgilendirme sağlanması,
- Fahri tohum polisliği uygulaması geliştirilebilir

PLANLANAN FAALİYETLER

Yerel çeşitlerin toplanması, kayıt altına alınması ve muhafazası;

➤ Amaç;

Ülkemizin bitki gen kaynakları kamu tarafından toplanmakta ve muhafaza altına alınmaktadır. Ancak bu çalışmaların zaman içerisinde yeterli olmadığı da görülmüştür. Sivil toplum ve gönüllüler olarak kaynaklarımıza sahip çıkmak en önemli görevlerden olmalıdır. Kamunun yetersiz kaldığı alanlarda devreye girerek eksiği gidermek gerekmektedir. Bu projede yerel çeşitlerin toplanarak gen bankalarına aktarılması ve muhafazasının sağlanması amaçlanmaktadır.

PLANLANAN FAALİYETLER

Yerel çeşitlerin toplanması, kayıt altına alınması ve muhafazası;

➤ Bu konuda yapılacaklar;

- Toplanacak tohum örnekleri, Türkiye Tohum Gen Bankası'na gönderilecektir. Materyalin dublikasyonu yine TTGB yolu ile yapılacaktır. Vegetatif aksam toplanması üzerine yapılacak projelerden gelen materyal, TAGEM'e bağlı arazi gen bankalarında muhafaza altına alınacaktır.
- Toplama ve muhafaza uluslararası standartlara uygun olarak yapılacaktır.
- Bu konudaki çalışmalar proje bazında yürütülecektir. Web sayfasından proje desteği ile ilgili duyuru yapılacak ve gelen projeler değerlendirilecektir.

PLANLANAN FAALİYETLER

Yerel çeşitlerin toplanması, kayıt altına alınması ve muhafazası;

- Başvurusu yapılan projelerin içerik ve uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi için bir hakem heyeti kurulacak ve hangi projelerin destekleneceği bu heyet tarafından kararlaştırılacaktır. Proje konusunun yürümekte olan projeler ve gen bankası materyali ile örtüşmemesinin kontrol edilmesi, onaylanan projelerin denetlenmesi ve raporların değerlendirilmesi de bu heyet tarafından yapılacaktır.
- Her yıl proje bütçesi 30.000 TL'yi geçmeyecek şekilde en fazla 2 adet proje desteklenecektir. Desteklenecek projelerle ilgili şartlar ilanda belirtilecektir.

PLANLANAN FAALİYETLER

Mevzuat Çalışmaları

➤ Amaç;

Yerel çeşitlerin tohumluklarının üretimi ve ticaretini kolaylaştıracak yasal düzenlemeler konusunda mevcut durumun değerlendirilmesi ve eksik mevzuatın tamamlanmasına katkıda bulunmak.

➤ Bu konuda yapılacaklar;

- Proje sonunda “Yerel Çeşitlerin Kayıt Altına Alınması ve Pazarlanması Yönetmeliği” hazırlanacaktır.

Bu kapsamda yapılacak çalışmalar;

- Konu ile ilgili AB Mevzuatlarının temin edilmesi ve yürürlükteki AB mevzuatlarının uygulanması ile ilgili olarak TAİEX eğitimi
- Yerel çeşitlerimizim listelenmesi ve veri tabanlarının araştırılması

PLANLANAN FAALİYETLER

Dokümantasyon Çalışmaları

Kamu spotu, belgesel, web sayfası, tanıtım kitapçığı, yerel çeşitlerle ilgili hikayeler, yemek tarifleri gibi dökümanlar bastırılacaktır. Proje sonunda da yerel çeşitler kataloğu hazırlanacaktır.

Basın çalışmaları

Bütün bu çalışmalar etkili bir şekilde basına aktarılacaktır.

YAPILAN ÇALIŞMALAR

➤ Projede şu ana kadar;

- AB mevzuatı incelenmiş, bu konuda TOB ile birlikte bir eğitim çalışması yapılmış ve Yerel Çeşitlerin Kayıt Altına Alınması Yönetmeliğinin hazırlanmasına katkıda bulunulmuştur. Bu sayede belli sınırlar dahilinde yerel çeşitlerin tohumlarının ticaretine imkan tanınmıştır.
- Değişik faaliyetler içerisinde farkındalık çalışmaları yapılmıştır.
- İki adet toplam projesi kapsamında 171 adet materyal gen bankasına kazandırılmıştır.

PROJE KAMU DIŞI KAYNAKLARDAN DESTEKLENEN İLK VE TEK PROJEDİR.

TURKTOB

TÜRKİYE TOHUMCULAR BİRLİĞİ

SUNDU

www.turktob.org.tr

TEŞEKKÜRLER

Dr. Muhteşem TORUN

Genel Sekreter

muhtesemtorun@turktob.org.tr

muhtesemtorun@gmail.com